

הפן הנסתר של פא"ן

נגרם הוצאו "על-פי תקנות ההגנה לשעת-חירום משנת 1945, המופעלים כיהודה ושומרון (כך) בהתאם לחוק הירדני. הם יכלו לפנות לבית-הדין הפלילי העליון, אך לא עשו זאת". במיתבו הדגיש מגד מישפט אחרון זה. הוא לא ציין מה הם המקורות האחרים.

מכיוון שהאמריקאים לא פנו אל השב"כ, אלא אל גוף שלפי דעתם היה צריך להילחם בדיוק בתופעות כאלה, נוצר בהדרגה הרושם בניו-יורק שמשוהו מאור-מאוד יסודי אינו בסדר בסניף הישראלי.

מה גם שבמשך הזמן שלה מגד לאמריקאים רפיימירע שעל פיהם פועל סניף פא"ן במרץ נגד הצנזורה בשטחים הכבושים, מקיים מגע הדוק עם הסופרים הפלסטיניים, עורך מיפ"גשים חשובים, וכו'.

יתכן כי הסוד טמון בהחלטות שקיבל מרכז פא"ן בישראל עוד במאוס 1982, ובהן פנייה לכנסת להורות

רחוב רופרט (צריך להיות רופין) 26, תל-אביב. היא ביקשה לדעת מה גורלם של אנשי-עט פלסטיניים שנעצרו, כמו חמדי פרג', לשעבר עורך כתב-העת אל-שיראון, שנעצר שמונה פעמים וש"הועמד שוב למישפט. כמה מספריו הותרו ונשרפו על-ידי השלטונות הצבאיים.

היא גם התעניינה בגורלם של רד"וואן אבריעאש וסמי מוחמד סלים אל-כילאני, שנעצרו גם הם. מתוך הנחה שסניף פא"ן בארץ מטפל כאנשים כאלה, ביקש המרכז האמריקאי לדעת אלו פעולות ננקטו על-ידו, ומה היו התוצאות.

התשובה באה ב-18 ביולי 1985, במכתב הכתוב בכתב-יד, בחתימת "אהרון מגד, נשיא". וזה הנוסח: "אני מצרף את המידע שקיבלנו עכשיו מהמינהל האזרחי של השטחים המוחזקים בקשר לאנשים שהוזכרו במכתב תנך. מידע זה אושר על-ידי מקורות אחרים. לכן אינני סבור שאנחנו יכולים

עסקן-ספרותי מגד (עם המזושרר שלמה טנאי) האם הם מציעים לחילינו להיחרג?

יעביר לסניף האמריקאי. יש להניח שיהיה זה רד"ח קטלני, שיגרום למשבר בין סניף פא"ן הישראלי ולאירגון העולמי — ואולי אף לגירוש הסניף הישראלי מהאירגון.

השם פא"ן הוא ראשי-התבות של המילים, POETS, ESSAYISTS, NOVELISTS, ומשוררים, מסאים, סופרים". זהו מישחק מילים, כי ראשי-התבות האנגליים מצטרפים למילה "פא"ן", עט. האירגון מאגד בתוכו אנשי-עט ששמו להם למטרה לשמור על חופש-הביטוי בעולם כולו. בארצות רבות זהו הגוף היחיד המאגד בתוכו את אנשי-העט, והדואג לאינטרסים שלהם. בארץ קיימת "אגודת הסופרים", אגודה מיקצועית המאגדת בתוכה רק כותבי-עברית. סופר או משורר בשפה זרה — ערבית, למשל — אינו יכול להיות חבר באגודה.

מכאן חשיבותו של פא"ן בארץ, כי האגודה הזאת יכולה לקלוט את הכותבים ככל השפות.

מרכז פא"ן נמצא בלונדון. בניו-יורק פועל סניף חזק, וכך גם בארצות סקנ"דינביה. אך בארץ מונה הסניף 145 חברים בלבד, המשלמים מס'חבר שנתי בסך 15 שקל.

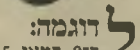
לכאורה היו אלה צריכים להיות הסופרים והמשוררים בעלי התודעה הציבורית החזקה ביותר, הלוחמים הפעילים ביותר למען חופש-הביטוי. למי עשה המצב כמעט הפוך.

ניסים קלרון, מרצה לספרות באוניברסיטת תל-אביב: "סניף פא"ן בישראל נראה כמו גוף בטלני, לא מעניין. ביובודזמן. הגוף הזה הוא גוף חסר-שניניים לחלוטין."

הסופר עמוס קינן: "זה מעניין אותי בערך כמו שמעניין אותי אירגון יוצאי צ'וסטווחוב בישראל. אין לי שום התנגדות לזה, אך אין לי בזה שום עניין."

הסופר יורם קניוק, שהוא חבר פא"ן ומנהיגי המרד בו: "הייתי בפגישה של פא"ן מבין 15 איש שנכחו שם, היכרתי רק שלושה, ואייאפשר להגיד עלי שאני לא מכיר סופרים או משוררים ישראליים. במקומות רבים בעולם פא"ן הוא באמת האירגון הפעיל והדומיננטי. כאן זה לא כך. כל השנים ניהלה את פא"ן קבוצה אחת. צריך להכניס סדר חדש באירגון. לפא"ן יכול להיות תפקיד חשוב. הוא יכול להפוך לגוף המרכזי של הסופרים. הנושא העיקרי שהוא צריך לטפל בו הוא המאבק נגד השתקה, צנזורה, הגליית סופרים, ריי-תוק סופרים ומניעת חופש הביטוי והיצירה. את כל אלה פא"ן הישראלי אינו עושה."

גם הסוחר מוונציה

לדוגמה:

ב-9 במאי 1985 שלחה המנהלת המיבצעית של מרכז פא"ן האמריקאי, קארן קנלי, מכתב למר אהרון מגד,

נות הפוליטיים התקיפים, היתה ריס-קרטית.

הסניף האמריקאי של פא"ן החשוב ביותר בעולם, היה מודאג ממה שקורה בארץ. הוא קיבל דיווחים על ריכוזי חופש-הדיבור בשטחים הכבושים, על מעצר וגירוש סופרים, על צנזורה וגניזת ספרים.

כאשר התקשר הסניף האמריקאי עם הסניף המקומי — קרי: אהרון מגד — וביקש ממנו לברר את האשמות, שלח לו מגד קומוניקאטים של שרותי הביטחון. הסופרים שנאסרו ו/או גורשו הם "מסיתים", "טרוריסטים", "אנשי אשף" וכיוצא-בזה.

זה גרם לאמריקאים לתמוה על טיבו של הסניף המקומי. פא"ן אינו אירגון שתפקידו הוא להעביר קומוניקאטים של המיטרה הפוליטית החשאית להצדקת ריכוזי סופרים. כאשר נמסר כי גינזבורג עומד לנסוע לישראל, ביקשו ממנו לברוק בצורה שקטה מה קורה כאן, לעזאזל.

גינזבורג בא, ברק וחקר. את מימצאיו

א הרון מגד הוא גאון. אולי לא כסופר, אך בוודאי כעסקן ספרותי. כמשך שנים שלט מגד בסניף הישראלי של פא"ן (מתחרו עם חן), אגודה עולמית של סופרים. הוא עשה בו כבתוך שלו, נסע בשמו ברחבי העולם, חילק הנאות ויצר קשרים. עכשיו ירדו עליו שתי מכות כעת ובעונה אחת:

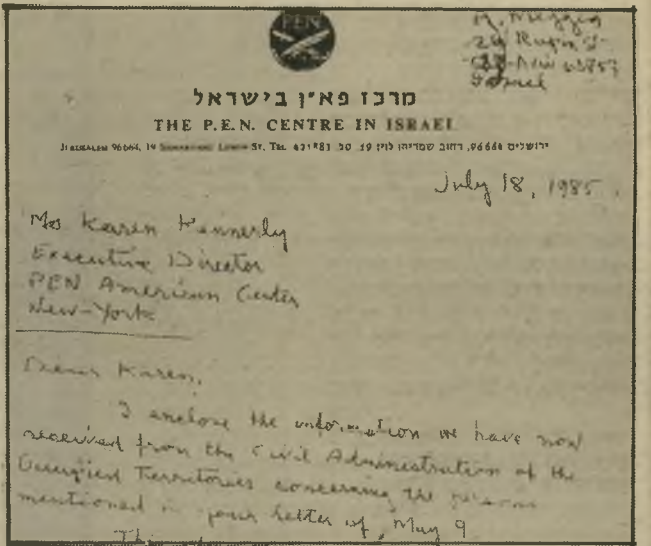
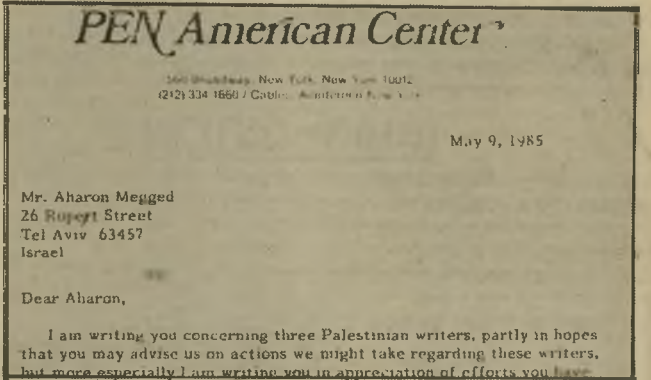
המשורר אלן גינזבורג בא כדי לחקור את פעולת פא"ן בארץ, מתוך חשש אמור שהסניף המקומי מעל בתפקידו ומשמש, למעשה, כסוכנות-תעמולה של ממשלת-ישראל.

ובתוך ציבור-הסופרים קמה לו התנגדות, על רקע תביעתם של אחרים ליהנות גם הם משפע הנסיעות ושאר הנאות הכרוכות בתפקיד.

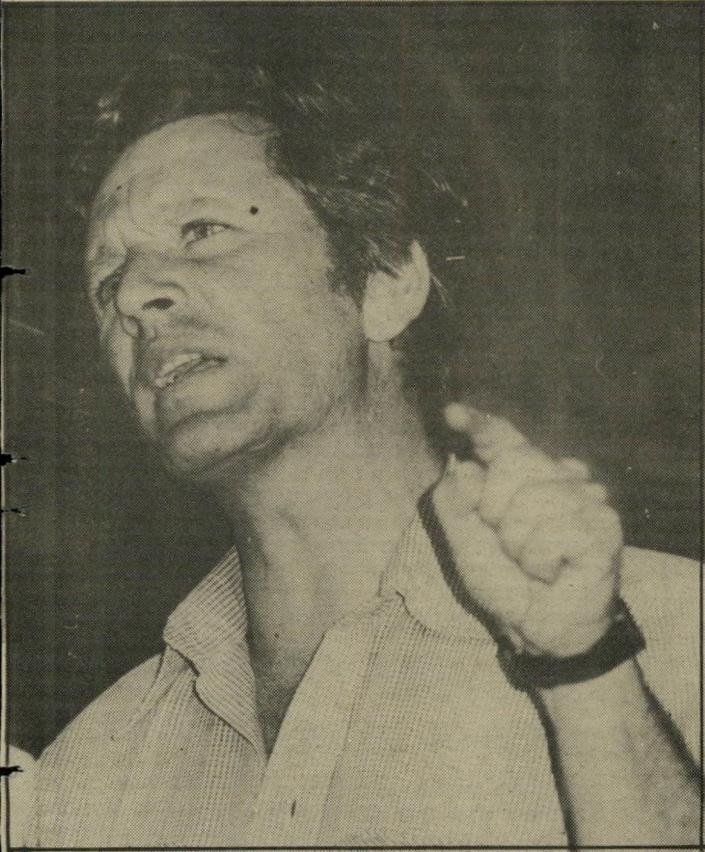
הודעות השב"כ

ליחותו של גינזבורג, המשורר בעל השם הבינלאומי והעקרוני

התשובה של מגד לפא"ן האמריקאי. אוי מצרף את המידע שקיבלנו מהמינהל האזרחי...

סופר עזר

אין לסופרים הפלסטיניים מקום בפא"ן הישראלי?

למינהל האזרחי לבטל את הצווים האוסרים על הפצת ספרים בגדה ובר"צועה, פרט לאלה שיוכח כי יש בהם איבה גזענית או לאומנית, או הסתה למעשי-אלימות גזעניים או לאומיים". מכיוון שהמימשל הצבאי טוען שכל אלפי הספרים שנאסרו — וביניהם המחזה הסוחר מוונציה של ויליאם שקספיר — נאסרו בגלל הסיבות

— או צריכים — לנקוט פעולה נגד הצווים. "המידע" היה דף באנגלית מטעם המימשל הצבאי או השב"כ (אין ציון מקור), ובו נאמר כי חמדי פרג' הוא חבר בכיר בחזית העממית של גורג' חבש, ורדואן אבריעאש הוא "חבר פעיל באשף בגדה המערבית" וסמי כילאני "יודע כחבר פעיל של החזית הר"מקרטית של נאף חוותמה". הצווים